



Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Virtute ac Sacrameto Pœnitentiæ

Bosco, Jean a

Lovanii, 1670

Concl. VI. Ecclesia potest præcipere Confessionem peccatorum venialium, si non omnium, saltem aliquorum, quæ pœnitens voluerit eligere. Quidni etiam sub gravi obligatione?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73393)

potestati legislativæ Ecclesiæ universalis, Confessionem, inquam, peccatorum venialium, si non omnium, quod ferè moraliter est impossibile, & factis difficile, saltem aliquorum. Pro cuius pleniori intellectu instituitur

CONCLUSIO VI.

Ecclesia potest præcipere Confessionem peccatorum venialium, si non omnium, saltem aliquorum, quæ penitens voluerit eligere. Quidni etiam sub gravi obligatione?

PRIMA pars bene intellecta est communis: intelligitur autem de Confessione peccatorum venialium, in defectum peccatorum mortalium, id est, Ecclesiæ potest præcipere, ut omnis fidelis utriusque sexûs singulis annis confiteatur sive venialia, sive mortalia.

Probatur à simili: Ecclesia potest præcipere alia Sacramenta, ut Confirmationem, & Extremam Unionem, estò non sint præcepta à Deo; ergo similiter poterit præcipere Confessionem, quæ est actus eximie virtutis, putà virtutis Religionis, & deservire potest ad majorem puritatem conscientiæ, ad Deum placandum, atque ad impetrandum aliquid pro bono communi Ecclesiæ. Quippe unum aut alterum peccatum confiteri est res factis facilis, & pascim homines nihil curant, quòd spargatur, ipsos unum verbum otiosum dixisse, aut levem aliquem motum cholerae passos &c. tamen si huic infamationi, quantumvis levi, provisum sit per sigillum Confessionis, quod obligat, etiam sub mortali, non revelare quemcumque minimum defectum in particulari; non præcisè propter diffamationem, sed quia si ea licentia generalis fieret, facilè homines à Confessione averterentur; cum facilè fieri possit ex imprudentia Confessarii, ut revelaretur peccatum veniale, quòd penitens nollet revelari; immò ut revelaretur peccatum mortale, sive ex inadvertentiâ, sive ex ignorantia. Igitur non apparet, cur minùs possit Ecclesiæ præcipere Confessionem unius aut alterius peccati venialis, quàm auditionem Missæ; aut similem aliquem actum Religionis, vel alterius virtutis.

Neque per tale præceptum peccatum veniale fit materia necessaria Sacramenti Penitentia; quia non teneor nequidem unum confiteri, si habeam mortalia; sed solum ex hypothesi, quòd debeam confiteri, & non habeam aliam materiam sufficientem, teneor

confiteri peccatum veniale.

Si dixeris; Ecclesiæ non potest tali modo præcipere iteratam Confessionem peccatorum mortalium. Respondeo, disparitatem esse, quòd semper adfit alia materia, scilicet peccatum veniale. Deinde majus onus est, iteratò confiteri peccatum mortale alteri Confessario, immò eidem Confessario, quàm primà vice confiteri aliquod peccatum veniale.

Sic ergo intellecta Conclusio, saltem probabilior est, & communior. Immo non est adeò improbable, quòd possit Ecclesiæ ad Confessionem unius vel alterius venialis obligare directè, id est, ad confitendum illud, etiam si cum aliis esset conjunctum, inquit Suarius disp. 22. sect. 8. n. 4. Nam interdum fert aliquam censuram pro veniali peccato, scilicet minorem excommunicationem, ad cuius censuræ abolutionem, necessaria est manifestatio talis peccati.

Nihilominus tamen verùs censo (profecquitur hic Auctor) illud non posse præscribi per se propter sacramentalem Confessionem, tamquam necessarium ad integritatem ejus; tum quia Ecclesiæ non potest mutare materiam Sacramenti; ergo nec facere materiam necessariam, quæ juxta Christi institutionem necessaria non est; tum quia talis Confessio nec ad remissionem peccati venialis est necessaria, cum aliis modis sufficienter possit tolli; neque etiam potest præcipi propter correptionem vel emendationem talis peccati, quia est materia levis; & medicina adeò rigorosa non est proportionata; saltem ut ponatur sub præcepto. Denique neque ad decentiam vel reverentiam Sacramenti potest hoc esse necessarium, ut per se patet. Nec obstat illud de censura; quia ad tollendam censuram, non est necessaria sacramentalis Confessio culpa: quòd si quis eà uti velit propter majus secretum, id est, accidentarium.

Sed contrà; minùs rigorosum est explicare peccatum veniale in Confessione, quàm extra; nam difficultas dispositionis compensatur fructu gratiæ; & obligatione sigilli; ergo si explicatio potest præcipi, etiam explicatio in Confessione.

Atque ut esset materia levis, indè ad summum sequeretur, tale præceptum non obligare sub peccato gravi. Deinde; ut notat Lugo disp. 15. n. 130. fortasse non parùm, sed multùm conducit ad profectum spirituales, habere curam & propositum efficacis extirpandi aliquod peccatum veniale, in quod homo solet cadere, quòd experientia ostendit in iis, qui frequenter venialia peccata confitentur.

Neque propterea Ecclesiæ mutaret substantiam Sacramenti, à Christo institutam; quoniam substantia est peccatum, non tantùm mortale

Objectio.

solvitur.

99.

An Ecclesiæ possit directe obligare ad Confessionem peccati venialis?

Verùs censo quòd non.

100.

Sed contra eum arguitur, & respondetur ejus argumentis.

am non... potest... liber... videtur... at fra... à Deo... peccatis... Confessione... con... sicut... illa, de... Inno... pecc... debita... elligen... legimè... Gene... alicu... aione... pecca... præ... Cle... amen... a sunt... m est... idem... pete... tiatur... suffi... onem... pote...

97. Prima pars... 98. An Ecclesiæ... potest... peccati... venialis... 99. An Ecclesiæ... possit... obligare... ad Confessionem... peccati... venialis... 100. Sed contra... eum arguitur... & respondetur... ejus argum... entis...



mortale, sed etiam veniale; quam utique substantiam mutaret Ecclesia, si illud quod est peccatum, declararet non esse materiam Confessionis, vel quod non est peccatum, declararet esse materiam; sed in casu proposito, in quo suo præcepto facit materiam necessariam, quæ aliàs erat sufficiens, sed libera. Sicuti suo præcepto facit panem azymum materiam necessariam consecrationis Corporis Christi pro Ecclesia Latina, quæ aliàs esset libera.

101. **Respon.** Respondetur, inquit Suarez supra n. 3. dissimilem esse rationem, quia in præsentis quædam materia est simpliciter necessaria de jure divino, scilicet peccatum mortale non confessum; & ideo quando talis materia reperitur, non potest Ecclesia aliam addere ut necessariam.

Refutatur. Sed contra; ex illo Antecedente solum sequitur, quod Ecclesia non possit facere, ut quando talis materia reperitur, non debeat, aut non possit confiteri, estò possit facere, & de facto faciat, ut panis fermentatus non debeat, nec licite possit consecrari. Nonne aliqui docent, aquam vino miscendam ex solo præcepto Ecclesiæ, & tamen mixtam immediatè converti in Sanguinem Christi? Illi consequenter admittere debent, Ecclesiam posse facere aquam, materiam alioquin liberam ex institutione Christi, posse, inquam, facere aquam materiam necessariam consecrationis, tamen sit alia materia simpliciter necessaria de jure divino.

Ecclesia potest facere materiam liberam Sacramenti necessariam. Fateor, illa mixtio est aliqua ceremonia facta, ut suo loco vidimus, quæ ratio non habet locum in Confessione venialium, sed quid tum? Saltem inde colligitur, existente alià rationabili causâ, Ecclesiam, materiam aliàs ex jure divino sufficientem, posse suo præcepto facere necessariam salvâ substantiâ Sacramenti. Constat autem ex Concilio Trident. sess. 14. cap. 5. peccata venialia esse materiam sufficientem. An fortè existimas, qui vovisset Confessionem venialium, non teneri suo voto? Quod si homo privatus possit materiam liberam efficere necessariam, quidni idem possit Ecclesia?

102. **Instantia.** Instas; in hoc Sacramento ex necessitate præcepti, sequitur necessitas Sacramenti scilicet ignorantia, quod non habet locum in Sacramento Eucharistiæ, quod subsistit, etsi aqua non fuerit admixta vino: ergo non debet Ecclesia præcipere aliquid ut necessarium ad integritatem hujus Sacramenti, quod per se necessarium non sit.

Solvitur. Respondeo; ad summum inde sequi, Ecclesiam non posse præcipere Confessionem venialium sub peccato mortali; alioquin si tantum præcepta sit sub peccato veniali, liquet, Sacramentum Penitentia essentialiter subsistere, estò penitens non cõfiteatur peccata venialia.

Et dato, quod præciperet sub mortali, haud

equidem Confessio venialium erit de necessitate Sacramenti; quia adhuc penitens potest validè & licitè confiteri sola peccata mortalia, cum proposito confitendi suo tempore venialia; sin autem careat tali proposito, invalidè suscipitur Sacramentum, defectu propositi de cætero non peccandi, quod ex jure divino requiritur; veluti dum quis confitetur, cum proposito non audiendi Missam diebus Dominicis & Festivis; quamquam illa auditio non sit nisi juris Ecclesiastici, nihilominus Sacramentum jure divino est invalidum, defectu propositi de cætero non peccandi.

Urges; hoc Sacramentum per se primò ordinatur ad remissionem culpæ: ergo illa culpa, ad cujus remissionem non est necessarium hoc Sacramentum, non potest fieri materia necessaria ejus.

Respon. distinguendo Consequens; non debet potest fieri materia necessaria, ita ut sine illa non possit unquam ministrari hoc Sacramentum, concedo totum: non potest fieri materia necessaria, id est, quæ hic & nunc debeat remitti virtute hujus Sacramenti, negatur Conseq.

Instantia in Sacramento Extremæ Unctionis, quod saltem secundariò ordinatur ad remissionem culpæ venialis; & quamvis ex jure divino non sit necessarium, equidem necessarium fieri potest ex præcepto Ecclesiæ. Ergo consimiliter, licet Confessio venialium non sit necessaria ad remissionem venialium ex præcepto divino; nihilominus fieri potest necessaria ex præcepto Ecclesiæ.

Quidni etiam sub gravi obligatione, si videlicet causa præcepti fuerit proportionata? An autem possit dari causa proportionata, fortè quod sic; si non pro universali Ecclesia, saltem pro aliqua particulari Religione, quæ videlicet Confessio venialium potest esse exercitium, oppidò necessarium conservanda disciplina Monastica; si enim ex usu Religionis nemo confiteretur, nisi confitens peccata mortalia, nemo veller confiteri, ne se prodere; ideo ne talis contemptus invalescat, ipsa Confessio facienda, in talibus circumstantiis est materia gravis. Ita docet Hiquerus in suo Comment. 4. dist. 17. n. 87.

Atque hæc potestate Ecclesiam de facto usum fuisse Clement. *Ne in agro Domini*, de Statu Monachorum, docet idem Augustinus nu. 86. Subseribo verba Clementinæ: *Ne in agro Domini, sacro videlicet Monachorum rigorum* (id est, Benedictinorum) *Religione, inlecorum aliquid obrepit, aut vitiosum quicquam perniciosè in segetem coalescat, sed ut in illa potius flores honoris, & honestatis fructus in ubertate succrescant in eis &c.* En causa Constitutionis.

Sequitur Constitutio: *Sane singulis mensibus*

nam in Monasteriis, quam extra (sublatâ occasione quâcumque) ad Confessionem semel accedant omnes & singuli Monachi. Et in prima Dominica mensis cuiuslibet in Monasteriis semper communi- cent: nisi ex causa fortè, quam Abbati, Priori, aut Pœnitentiarii Monasterii non differant intima- re, eorumq; iudicio vel abstineant, vel accedant.

An hæc Constitutio sit obligans, idque sub mortali, plurimum dependet ab usu, quem optimè norunt Benedictini. Hoc solum noto, nullam fieri mentionem peccatorum venia- lium, & ideo Glossa verb. Mensibus. videtur intelligere Confessionem peccatorum mortali- um, dicens: *Arctantur ergo Monachi singulis men- sibus, ad quod fideles arctantur singulis annis de Pœ- nit. & Remiss.* Omnis. propter Religionis enim per- fectiorem aliquid debent ad pensum sanctæ institutio- nis adire. Sed fideles non arctantur singulis annis ad Confessionem peccatorum venialium; ergo nec Monachi singulis mensibus.

Respondet Dicastillo disp. 7. n. 115. in ea Clementina non præcipitur Monachis confiteri omnia peccata, sed quod confiteantur, etiam si non sint mortalia, ac proinde ibi est sermo etiam de venialibus. Accedit, quod illud præceptum impositum fuit Religiosis viris, & quidem sanctissimæ Religionis. Quapropter verisimile non est, præsumpsisse Pontificem, illos singulis mensibus mortaliter pec- caturus. Ulterius, ibi Pontifex intendit re- formare Religionem illam, atque ad hoc maxi- mè conducebat confiteri singulis mensibus, ut cautius & perfectius viverent Religiosi; non esset autem reformatio, sed relaxatio potius, aut certè nimia indulgentia, si tantum post commissum mortale singulis mensibus ad Confessionem obligarentur. Hæc ille.

Sed contra primum; est petitio principii, nisi in ea Clementina legantur illa verba: *Etiamsi non sint mortalia*, quæ ibi legisse Dica- stillonem non credo, quia non sunt.

Ad secundum Resp. Pontificem, quia Be- nedictini erant viri Religiosi, & quidem sanctissimæ Religionis, ideo aliquid ipsis præce- pisse ultra pensum sanctæ institutionis Conc. Generalis Lateranensis. Nec propterea debuit præsumere illos singulis mensibus mortaliter peccaturos; sed fieri posse, ut peccent.

Ex quo patet, illam Constitutionem non esse relaxationem, aut nimiam indulgentiam, cum ante illam tantum semel in anno obliga- rentur confiteri sua peccata mortalia; & sic responsum est ad tertium.

Interim persuadeo mihi, intentum Pontifi- cis fuisse, ut omnes & singuli Monachi semel confiterentur singulis mensibus sive mortalia, sive venialia, etiam unum tantum veniale. An autem voluerit obligare ad illam Confessio- nem sub mortali, ex verbis legis non constat; quia tamen etiam non constat contrarium, si materia gravis sit (prout aliqui existimant,

& probant exemplo voti, quod in illa materia graviter obligaret, exemplo sumptionis Eu- charistiae, auditionis Missæ &c.) & supposito, quod illa Constitutio, utpote contenta in Cor- pore Juris, non sequatur regulas aliarum Con- stitutionum illius Religionis, quæ fortassis non obligant sub peccato; liquet profectò ob- ligatio sub mortali. Sicut antè dixi; maxi- mè attendenda est consuetudo, & communis intellectus illius Religionis.

Et sanè non desunt Auctores apud Dianam p. 3. tr. 4. resol. 125. qui docent, non obligari Re- ligiosos sub mortali, si habeant tantum peccata venialia. Immo etiam si haberet mortalia. Inter cæteros Villalobos in Sum. to. 1. tr. 9. diff. 28. n. 5. sic ait: *Monachi Benedictini habent præ- ceptum in una Clementina de confitendo sin- gulis vicibus, quibus habent conscientiam pec- cati mortalis; quod præceptum extendit se etiam ad alios, & solum obligat sub peccato veniali, ut dicit Henriquez l. 1. c. 4. n. 10. post alios; sed mihi videtur quod non est in usu, nisi de confitendo suo tempore. Hæc ille.*

Sed fallitur in eo, quod dicit, esse confiten- dum singulis vicibus (nisi fortè sit error typo- graphi) nam ut patet ex verbis Clementinæ supra relatis, loquitur Pontifex de singulis mensibus, quæ sunt valde distincta. Præterea; quod illud præceptum se extendat etiam ad alios Monachos, non credo esse verum, quid- quid dicat Henriquez supra; cum reliqua præ- cepta ferè omnia illius Clementinæ solos con- cernant Benedictinos, ut nimis clarum est in- spicienti textum.

Nec obstat; quod hoc præceptum possit esse commune omnibus Religiosis, & eadem in omnibus militet ratio, scilicet major perfectio statûs Religiosi, quia à paritate rationis non va- let argumentum in positivis, nisi ad evitandum absurdum. Potuit autem Pontifex rationabili- ter obligare solos Benedictinos ad Confessio- nem mensuralem, sicut soli Cistercienses obligã- tur ad tertio confitendû in anno suo Superiori.

Porrò quod ait Henriquez supra, Regulares ex consuetudine obligari, ut aliquod ex venia- libus peccatis fateantur semel in mense, aut ex aliis peccatis, à quibus iterum fuerunt absoluti, manifestè falsum est; licet enim etiam sæpius in mense confiteantur peccata venialia, equi- dem nullas apprehendit obligationem, etiam sub veniali, vel semel confitendi, ut uniuersu- jusque conscientia potest testari.

Illud quasi pro coronide ad calcè hujus Con- clusionis addiderim; Arriagam disp. 52. n. 36. valde probabile iudicare, Ecclesiam non posse præcipere Confessionem peccatorû venialium purè interiorum; quia, inquit, licet Confessio illorum peccatorum esset actio exterior, pende- ret tamen necessariò & essentialiter ab existètia illorum actuum interiorum, de quibus Ecclesia non potest iudicare; & quidem ita penderet, siaga,

Muti Ab- dotes apud Dianam do- cent abso- lute non obligare sub mortali. Villalobos.

Henriquez. 108. An extendi debeat ad alios Moe nachos.

109. An Ecclesia possit præ- cipere Confessionem venialium purè inter- noram?

Negat Ar- riaga.

ut non nisi facta ea suppositione posset habere locum Ecclesiae praeceptum. Non videtur autem, posse subjacere Ecclesiae eam actionem, quae nequit fieri nisi supposita alia actione, de qua judicare non valet ipsa Ecclesia; nam si de fundamento non potest judicare, profecto nec de aedificio superimponendo. Hac ille.

& solvit objectionem,

Cui si objicias; Ecclesia potest precipere actus internos indirecte. Respondet id ita intelligendum, ut internos praecipitur tamquam connexus cum externo; hoc est, ut externus ad hoc ut sit honestus seu licitus, nullam habeat dependentiam ab interiori; sed potius e contrario, ex externo sequatur obligatio ponendi interiori; ut cum praecipit Ecclesia exteriori auditionem Sacri v. g. & Officium divinum, praecipit consequenter interiori attentionem. Non se habet sic Confessio venialium; quia ea non obligat ad venialia committenda; hoc enim repugnat; sed supponit jam commissam; & nisi commissam sit, non habet locum obligatio; ergo cum Ecclesia non possit de ea suppositione quidquam scire juridice, profecto nec poterit imperare juridice eam Confessionem. Haec tenus Arriaga.

110. Contis solutionem arguit Au. sit.

Sed contra primo; neque Ecclesia quidquam juridice scire potest de peccatis per accidens occultis; ergo nec poterit imperare juridice Confessionem illorum peccatorum. Secundo; Confessio mortalium non obligat ad mortalia committenda; sed supponit jam commissam; & nisi jam commissam sit, non habet locum obligatio; ergo cum Ecclesia non possit quidquam juridice scire de peccatis mortalibus merè internis, nec poterit imperare juridice eorum Confessionem, quod an verum sit, haud difficile cognoscere ex dictis concl. 4.

Tertio, etiam in casu proposito ex externo actu sequitur obligatio ponendi interiori, id est, explicandi interiori, nam praescribitur Sacramentum Penitentiae, & per consequens omnia necessaria ad illud Sacramentum rite suscipiendum, ut est necessaria explicatio actus interioris, quando non adest actus exterior, qui possit esse materia sufficiens Sacramenti. Sin autem ad sit peccatum veniale externum, puto Confessionem venialis merè interni non posse praecipit ab Ecclesia; cum tunc Sacramentum possit recipi valide & fructuose, etiam voluntarie omisa illa Confessione.

111. Diversitas inter Confessionem mortalis interni, & venialis interni.

Ex quo confestim apparet diversitas inter Confessionem peccati mortalis interni, & venialis interni, quod videlicet illa Confessio de jure divino sit necessaria ad rite suscipiendum hoc Sacramentum; ideoque non mirum, si ab Ecclesia compraeceptatur; haec autem cum sit omnino libera, potius directe praecipitur, quam compraeceptetur. Atque haec sufficiant de controversia potius speculativa, quam practica, cum peccata venialia externa numquam desint.

Quaestio magis utilis est; an qui post Confessionem alicujus peccati mortalis, iterum peccat mortaliter, teneatur eodem anno rursus confiteri. Similiter si recedat mortalis oblitus, aut ex justa causa fecit Confessionem non integram materialiter. Respondeo;

CONCLUSIO VII.

Reincidens in mortale, aut inculpabiliter aliquod omittens, non tenetur eodem anno ad secundam Confessionem. Fortè excipiendus casus, si tacuit reletvatum ob defectum potestatis in Confessario.

Suppono; praecipit Confessionis annuatim per se & ex vi sua non obligare pro determinata parte anni; sed illi satisfieri posse quocumque tempore anni; sicuti satisfieri potest praecipit audiendi Missam diebus Dominicis & Festivis quacumque hora diei. Fundamentum defumitur ex cap. Omnis utriusque sexus, quod licet praecipit Eucharistiae limitet ad tempus Paschae dicens: Suscipiens reverenter ad minus in Pascha Eucharistiae Sacramentum; eodem tempore Confessionis indefinite posuit sub hac forma verborum: Semel in anno.

Varia rationes congruentiae assignat Superiorius disp. 36. sect. 3. n. 3. unica sufficiat; quia usus Sacramenti Penitentiae non praecipitur nisi supposita culpa mortali, & in remedium ejus; expedit autem, ut illud remedium non differatur, sed illic post peccatum commissum applicetur; cum ergo tempus peccati mortalis incertum sit, planè conveniens erat, ut etiam tempus praecipit Confessionis incertum foret, ne fortè si obligaret praesens pro tempore Paschae, daretur occasio peccatoribus usque ad illud differendi Confessionem. Praesertim cum ratione praecipit Eucharistiae foret obligatio, est per accidens, in Paschate confitendi. Ergo praecipit per se confitendi non debebat ad illud, vel aliud tempus determinari.

Nec huic doctrinae repugnat Scotus 4. dist. 17. n. 28 ubi sic ait: Quando, Quando, Ecclesia determinavit praecipit, scilicet semel in anno, & illud semel videtur ad minus esse semel in Pascha, quo tempore secundum illud capitulum debet quilibet Christianus communicare, nisi in casu. Ubi videtur Doctor ly Semel in anno restringere ad tempus Paschae.

Sed contrarium patet ex hoc, quod paulo post subjicit: Illud, Quando, ante specificationem Ecclesiae fuit indeterminatum ad quocumque, Quando, ante mortem, sed post specificationem est determinatum.